

Tarptautinė mokslinė konferencija *Terminologija ir specialioji leksika: vartoseną ir sistema*

AUŠRA RIMKUTĖ

Lietuvių kalbos institutas

2009 metų vasario 19–20 dienomis Rygoje vyko tarptautinė mokslinė konferencija *Terminologija un speciālā leksika lietojumā un sistēmā (Terminologija ir specialioji leksika: vartoseną ir sistema)*, skirta akademiko Janio Endzelyno 136-osioms gimimo metinėms paminėti. Konferenciją surengė Latvijos universiteto agentūros Latvijos universiteto Latvių kalbos institutas. Pranešimai skaityti latvių, lietuvių, anglų ir rusų kalbomis. Išleistas konferencijos tezių rinkinys.

Konferenciją pradėjo ir sveikinimo žodį tarė Latvijos mokslų akademijos prezidentas prof. Juris Ekmanis. Latvių kalbos instituto direktorė Ilga Jansonė (Ilga Jansone) trumpai apžvelgė 2008 m. latvių kalbotyros darbus. Juris Baldunčikas (Juris Baldunčiks) pranešime kalbėjo latvių terminologijos teorijos ir praktikos klausimais. Įdomus buvo Mario Baltinio (Māris Baltiņš) iš Rygos Terminologijos ir vertimo centro pranešimas, kuriame jis patvirtino arba paneigė XXI amžiaus latvių terminologijos mitus, pvz., kad trūksta latviškų terminų, taip pat kalbėjo apie tikslaus sąvokos įvardijimo svarbą, aptarė terminų duomenų bazių reikalingumą, vertinius ir aktualias vertimo problemas. Raimondas Apinis (Raimonds Apinis) supažindino, kaip dirbamas terminologijos darbas Latvijoje, įstojus į Europos Sąjungą. Latvių kalbos instituto akademikė Valentina Skujinia (Valentīna Skujīņa) aptarė terminų darybos principų pastovumą ir kaitą. Apie latvių kalbos Terminijos komisijos įkūrimą 1919 m. ir jos veiklą kalbėjo Latvių kalbos instituto darbuotoja Linda Pietė (Linda Piete). Anitos Ščuckos (Anita Ščucka) pranešimas buvo skirtas vertiniams. Iveta Pūtelė (Iveta Pūtele) nagrinėjo latvių kalboje vartojamus terminus *profesija*, *specialitāte* ir *nodarbošanās*. Anitra Rozė (Anitra Roze) aptarė būdvardžių *lillā* ir *violeta* semantiką ir vartoseną latvių kalboje. Šiaulių universiteto docentė Regina Kvašytė lygino latvių ir lietuvių kalbos stilistikos terminus, kalbėjo apie jų sinonimiją.

Pora pranešimų buvo skirti religijos terminijai. Kornelija Pokrotniecė

(Kornēlija Pokrotniece) (Latvijos mokslų akademija) kalbėjo apie būdvardžių vartoseną religijos terminijoje. Lietuvių kalbos instituto doktorantė Aušra Rimkutė pranešime *Religijos termino samprata 1883–1916 m. katekizmuose* aptarė svarbiausias 1883–1916 metais išleistuose katekizmuose vartojamų religijos terminų reikšmines grupes ir pabandė apibrėžti, kas yra religijos terminas. Brigita Aleksejeva nagrinėjo filologijos sąvokas, rastas senovės graikų raštuose (Aristotelio, Dionisijaus Halikarnasiečio ir kt.).

Beata Biesjadovska-Magdjaža (Beata Biesiadowska-Magdziarz) skaitė pranešimą apie žymaus latvių romanų autoriaus Adolfo Erso kūrinuose vartojamą lenkų kalbos leksiką. Šiaulių universiteto lektorė Danutė Bulzgienė aptarė Ernesto Hemingvėjaus romano „Kilimandžaro sniegynai“ žodžius, reiškiančius ekstremalius momentus.

Neliko pamiřta ir kompiuterijos terminija. Pranešimą apie ją skaitė Maija Brėdė (Maija Brėde). Katriona Erštikė (Katrīna Erštiķe) ir Ilzė Locika (Ilze Locika) nagrinėjo terminų derinimo problemas. Irinos Kalininos pranešime buvo aptarimai prancūzų ekonomikos ir finansų terminai, pasiskolinti iš anglų kalbos. Apie tarptautinę botanikos nomenklatūrą kalbėjo Viesturas Šulcas (Viesturs Šulcs) ir Inesė Ėdelmanė (Inese Ėdelmane).

Malgožata Ostruvka (Malgorzata Ostrowka) nagrinėjo lenkų spaudoje, leistoje 1917–1937 m. Baltarusijoje, vartojamą leksiką. Dorota Kristina Rembiřevska (Dorota Krystyna Rembiszewska) aptarė lenkybes, vartojamas rytų Latvijos tarmėse. Konferencijoje pranešimus skaitė ir Aldis Lauzis, Rasma Miltinia (Rasma Miltiņa), Janis Sylis (Janis Sīlis), Imantas Šmidebergas (Imants Šmidebergs), Eduardas Cauna (Eduards Cauna), Biruta Uzija.

Per dvi dienas trukusią konferenciją, kurioje dalyvavo mokslininkai iš Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos, buvo kalbėta ir diskutuota apie įvairių sričių terminijos ir apskritai kalbos, kalbos politikos, vertimo problemas. Dalytasi terminografijos, taip pat kompiuterinės terminų tvarkybos patirtimi. Kitą konferenciją, skirtą akademikui Janiui Endzelynui, numatyta surengti 2010 metais.

Gauta 2009-12-16

Aušra Rimkutė
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas: ausrar@lki.lt